

Asia: O 35/2023 vp Ajankohtaista huoltovarmuudesta. Talousvaliokunta, 14.5.2024.

Suomen ilmastopaneeli

Kati Koponen, Sampo Soimakallio,¹ sihteeristö Marianne Leino

Valiokunnan kuulemisen aiheena on turpeen asema osana energian huoltovarmuutta.

Suomen ilmastopaneelin näkemykset

Ilmastopaneeli tunnistaa tarpeen turvata Suomen huoltovarmuus. Huoltovarmuuden ylläpidon ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen välillä voi kuitenkin ilmetä ristiriitoja, erityisesti lyhyellä aikavälillä, kun kriisiajan polttoaineet ovat vielä usein suuripäästöisiä. Toisaalta huoltovarmuus ja päästöjen vähentäminen voivat myös hyötyä samoista ratkaisuista, kuten energiatehokkuustoimista. Ilman varautumista, vähäpäästöinen, sähköistynyt yhteiskunta on haavoittuvainen häiriöille sähkön tuotannossa ja siirrossa. Toisaalta uusiutuvaan energiaan ja useisiin energialähteisiin perustuva hajautettu tuotanto voi olla vähemmän haavoittuvainen kuin yksittäisiin suuriin laitoksiin perustuva tuotanto.

Turpe on Suomessa perinteinen kriisiajan polttoaine (Lång ym. 2022). Ilmastopaneeli muistuttaa, että jos turvetta käytetään huoltovarmuuden ylläpitämiseksi, sen ilmastovaikutus tuotettua energiaa kohden on huomattava. Ilmastonmuutoksen näkökulmasta, turpeen käytöstä tulisi luopua kokonaan (Lång ym. 2022). Turpeen polton päästökerroin (103–107 tCO₂/terajoule TJ) ylittää jopa kivihiilen päästökertoimen (93 tCO₂/TJ) (Tilastokeskus 2022). Turpeen tuotannolla on myös muita merkittäviä ympäristövaikutuksia esimerkiksi vesistöihin ja luonnon monimuotoisuuteen.

Turpeen käyttö huoltovarmuuden näkökulmasta sisältää riskin siitä, että turpeen käyttöä tulisi ylläpitää kokoaikaisesti jossain määrin, jotta tuotantoinfrastruktuuri, logistiikka, ja laitosten toimivuus pysyy yllä. Tämä tarkoittaisi lisääntyneitä päästöjä Suomen energiasektorilla verrattuna tilanteeseen, jossa turpeen poltto ajettaisiin alas Marinin hallituksen tavoitteen mukaisesti. Tämä taas tarkoittaisi sitä, että hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi päästövähennyksiä tarvittaisiin enemmän muilta sektoreilta, mikä lisäisi kalliiden päästövähennystoimien tarvetta. Päästökauppajärjestelmään tehtävät muutokset saattavat realisoida kokoaikaisen turpeen käytön riskin, sillä muutosten myötä vähäisessä määrin turvetta vuosina 2019-2023 polttaneita laitoksia siirtyy 1.1.2026 alkaen päästökaupan ulkopuolelle, ja turpeen käyttö näissä laitoksissa saattaa jatkossa lisääntyä ilman tilannetta korjaavia kansallisia toimia.

Huoltovarmuutta voidaan tukea kehittämällä monipuolista, vähäpäästöistä energijärjestelmää, ja esimerkiksi selvittämällä, miten uusiutuvaan energiaan pohjautuvan energijärjestelmän joustavuutta voitaisiin hyödyntää huoltovarmuuden tueksi. Energiatehokkuustoimet sekä energian kulutuksen vähentäminen tukevat työtä huoltovarmuuden hyväksi. Sähköön ja vetyyn pohjautuvat polttoaineet, kuten synteettinen maakaasu tai metanoli, ovat varteenotettavia pidemmän aikavälin vaihtoehtoja, mutta eivät ratkaise lähivuosien huoltovarmuuskysymystä (Lund 2023).

Huoltovarmuuden takaaminen liittyy myös siihen, että häiriötilanteen sattuessa häiriön kesto voidaan rajoittaa mahdollisimman lyhyeksi, eli korjaustoimet ovat mahdollisimman nopeita. Jos Suomella on tällaista nopeaa palautumiskykyä häiriötilanteista, tukeutuminen kriisiajan polttoaineeseen, kuten turpeeseen, voisi olla mahdollisimman lyhytaikaista.

---

¹ Lisäksi lausunnon tueksi konsultoitu Aalto-yliopiston professori Peter Lundia.

Ilmastopaneeli kehottaa etsimään vähäpäästöisiä ratkaisuja myös huoltovarmuuden ylläpitämiseksi. Jos huoltovarmuuden takaaminen vaatii kriisiajan polttoaineiden, kuten turpeen käyttöä, pitäisi sen käyttö kohdentaa vain niihin kohteisiin, jossa sen merkitys olisi suurin ja vaihtoehtoja ei siis olisi. Lisäksi tulisi pohtia mekanismeja, joilla turpeen käyttö huoltovarmuuden takaamiseksi ei aiheuta käytön ja siten päästöjen lisääntymistä muissa tilanteissa. Jos lisääntyneitä päästöjä kuitenkin aiheutuu, tulee tehdä tiukempia päästövähennystoimia muualla.

Lähteet

Tilastokeskus. 2022. Polttoaineluokitus.

Lund, [Oikeudenmukainen energiasiirtymä aluetasolla – Ilmastopaneeli, 2/2023](#)

Lång ym., [Turvemaiden käytön vaihtoehdot hiilineutraalissa Suomessa – Ilmastopaneeli 2/2022.](#)